

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 8.9.2010
KOM(2010) 461 lõplik

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**MEREALASED TEADMISED 2020:
mereandmed ja -vaatlus aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu huvides**

SEK(2010) 999
SEK(2010) 998

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

MEREALASED TEADMISED 2020:

mereandmed ja -vaatlus aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu huvides

1. TAUSTTEAVE

Teadmised on arvukate omavaheliste seostega maailmamajanduse jätkusuutliku kasvu mootor ja seepärast põhielement ka aruka majanduskasvu saavutamiseks Euroopa Liidus kooskõlas strateegiaga „Europe 2020”¹. Teadmiste suurendamine merede ja ookeanide kohta, mis katavad 71 % meie planeedi pinnast, on üks kolmest ELi integreeritud merenduspoliitika² valdkonnaülesest vahendist. Merealased teadmised võivad kaasa aidata veel kahe vahendi – parem ruumiline planeerimine ja integreeritud mereseire – väljatöötamisele. Ookeanisüsteemides edaspidi toimuvate muutuste ulatust, nende mõju inimtegevusele ja muutunud inimtegevuse mõju ookeanile ei saa prognoosida, mõistmata, kuidas kogu süsteem toimib praegu ja kuidas see toimis minevikus. Selleks et saavutada merevee hea keskkonnaseisund integreeritud merenduspoliitika keskkonnaalase tugisamba, merestrateegia raamdirektiivi kohaselt, on vajalikud teadmised. Teadmised on põhikomponent ELi kavas integreerida mere- ja merendusuringud,³ samuti on need panus digitaalarengu tegevuskavasse⁴.

Merealaste teadmiste loomine algab merede ja ookeanide vaatlusest. Nende vaatluste andmed koondatakse, seejärel neid analüüsitakse, et luua teavet ja teadmisi. Seejärel on võimalik neid teadmisi kasutada aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks, mereökosüsteemi tervise hindamiseks või rannikualade kogukondade kaitseks.

Käesolev teatis on suures osas seotud tööprotsessi esimese kahe etapiga – andmete kogumine ja koondamine – põhimõttel, et avalik teave on ennekõike üldine hüve, mida võivad kasutada arvukad sidusrühmad, kuid rakendused on spetsialiseeritumad ja neid on võimalik kasutada kas turu või konkreetse eesmärgiga poliitiliste algatuste kaudu. Andmete kogumise eest vastutavad subsidiaarsuse põhimõttest lähtuvalt enamasti liikmesriigid. ELi osalus võib tulla kasuks andmete koondamise etapis, kuna on vaja tagada piiriülene ja eri kasutajaskondade vaheline ühtsus.

Nõukogu soovitas oma 16. novembri 2009. aasta järeldustes⁵ komisjonil teha ettepanekuid teadusandmete kasutamise parandamiseks. Käesolev teatis on vastuseks nimetatud soovitusele ning selles visandatakse merega seotud andmete kooskõlastatuma kogumise ja koondamise võimalused ning kirjeldatakse tegevuskava, mille abil ELi eri poliitikameetmete panus üldisesse mosaiiki aitab saavutada kõnealust eesmärki.

¹ Euroopa 2020. aastal – Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia, 3.3.2010, KOM(2010) 2020.

² Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika, Brüssel, 10.10.2007. KOM(2007) 575 lõplik.

³ KOM(2008) 534 (lõplik) „Euroopa mere- ja merendusuringute strateegia Euroopa teadusruumi ühtne raamistik ookeanide ja merede säästva kasutamise toetuseks”.

⁴ Euroopa digitaalarengu tegevuskava, 19.5.2010 KOM(2010) 245.

⁵ Nõukogu järeldused integreeritud merenduspoliitika kohta, üldasjade nõukogu 2973. koosolek Brüsselis, 16. november 2009.

2. PRAEGUSED ÜLESANDED

Enamik mereandmetest, mida avalik-õiguslikud asutused ELi liikmesriikides eraldi või ühiselt koguvad, kulutades selleks igal aastal üle ühe miljardi euro,⁶ kogutakse praegu enamasti konkreetset eesmärki – näiteks mere elusressursside kasutamine, ohutu meresõidu tagamine, määruste järgimise jälgimine või teadusliku hüpoteesi kontrollimine – silmas pidades. Aga nagu avalik arutelu on kinnitanud,⁷ kerkib hulk takistusi nende ette, kes kõnealuseid andmeid töötlevad või rakendavad. Kasutajad ütlevad, et on raske aru saada, millised andmed on juba olemas. Vahel kohaldatakse juurdepääsupiiranguid, kasutamise- ja taaskasutamispõhiseid piiranguid. Takistuseks on ka ebaühtlased standardid, formaadid ja nomenklatuur, puuduv teave täpsuse ja õigsuse kohta, mõnede teenusepakkujate hinnapoliitika ning ebapiisav ajaline või ruumiline täpsus. Seetõttu läheb kaduma võimalus luua olemasolevate andmete põhjal uusi uuenduslikke tooteid ja teenuseid⁸.

3. EESMÄRGID

Käesolevas teatises püstitatakse mereteadmiste parandamiseks kolm eesmärki.

1. Hoida kokku mereandmete kasutajate tegevuskulusid ja aega ning sellega:
 - aidata eraettevõtjatel konkureerida maailmamajanduses ja olla jätkusuutlik;
 - parandada avaliku sektori otsuste tegemise kvaliteeti kõigil tasanditel;
 - tõhustada merealaseid teadusuuringuid;
2. Suurendada konkurentsi ja innovatsiooni mereandmete kasutajate ja taaskasutajate seas, võimaldades laialdasema juurdepääsu kontrollitud kvaliteediga, kiiresti kättesaadavatele ühtsetele mereandmetele.
3. Vähendada ebakindlust merede ja ookeanidega seotud teadmistes, luues sellega tugevama aluse tulevaste muutuste juhtimiseks.

Need eesmärgid aitavad otseselt kaasa mõne „Europe 2020” strateegia raames väljakuulutatud juhtalgatuse elluviimisele, nagu „Innovatiivne liit”, „Ressursitõhus Euroopa” ja „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”.

Tagasihoidliku hinnangu kohaselt ulatub praeguse killustatud merevaatlussüsteemi asemel integreeritud võrgu loomisest saadav kasu 300

⁶ Kalkulatsioon põhineb käesoleva teatise mõjuhinnangul.

⁷ Komisjoni talituste töödokument „Merendusandmete infrastruktuuri käsitleva avaliku arutelu tulemused”, 22.1.2010, (SEK(2010) 73 (lõplik).

⁸ Näiteks geneetilise informatsiooni hankimisel uute meditsiinitoodete või tööstusprotsesside arendamiseks võiksid paremad teadmised merepõhja elupaikade kohta palju kasu tuua.

miljoni euron aastast⁹. Lisaks parandab mereandmete ratsionaalsem kasutamine praeguste kasutajate töö tõhusust ning avab uued innovatsiooni ja majanduskasvu võimalused.

4. ELI VAHENDITE EDASIARENDAMINE

Liikmesriigid koguvad juba praegu palju andmeid ning on mõnel juhul kohustatud seda tegema. Lisaks võimaldavad mitmesugused ELi vahendid ja tegevus edendada ELi ühtse mere- ja vaatlusandmete kogu kättesaadavust.

See tegevus hõlmab mõlemat, nii kohustusi kui ka vajalikke meetmeid. Vahe nende kahe vahel ei ole alati selge, kuid üldiselt on kohustused need, kus liikmesriigid on ELi õigusaktidega kohustatud andmeid koguma, koondama või tagama andmetele juurdepääsu, vajalikud meetmed aga need, millele EL annab mõningast toetust.

4.1. Euroopa Liidu direktiivid

Merestrateegia raamdirektiivi¹⁰ kohaselt on liikmesriigid kohustatud *looma ja rakendama koordineeritud seireprogramme oma mereakvatooriumi keskkonnaseisundi pidevaks hindamiseks*. Merebasseini ja üle-euroopaliste mereandmete kokkupanek nõuab nii piiri- kui ka valdkonnaülest koostööd. Kogemused on näidanud, et valdkondade ja liikmesriikide vaheline andmete jagamine ei laabu praegu veel ühtlaselt, asjakohaselt, tõhusalt ega kiiresti. Kui Euroopa Liit ei pane selles valdkonnas õlga alla, siis seda tõenäoliselt ei juhtugi.

INSPIRE direktiivi¹¹ kohaselt on liikmesriigid kohustatud võtma meetmed andmekogumite ja -teenuste jagamiseks valitsus- ja muude riiklike haldusorganite vahel, ning keskkonnateabe direktiivi¹² kohaselt on nad kohustatud andmeid väljastama, kui seda soovitakse. Avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise direktiiviga¹³ lihtsustatakse avalike andmete taaskasutamist: luuakse ühine seadusandlik raamistik, millega reguleeritakse, kuidas avalik-õiguslikud asutused peaksid oma teabe taaskasutamiseks kättesaadavaks tegema, et kõrvaldada sellised tõkked nagu diskrimineerimine, turumonopol ja läbipaistvuse puudumine.

Nendes direktiivides sätestatakse vajalik õiguslik alus mereandmete kasutamiseks, INSPIRE puhul ühiste standardite jaoks. Kuid üksnes sellest ei piisa. Need ei pruugi kehtida asutuste kohta, kes ei osuta avalikke teenuseid, kuid kellel on palju mereandmeid, nt teadus- ja akadeemilised asutused, samuti ei ole need direktiivid ülimuslikud õiguste suhtes. Need ei käsitle ka peaaegu-reaalajas toimuvaid vaatlusi ega vanu andmearhiive.

⁹ Mõjuhinna kohaselt läheb umbes 100 miljonit eurot teadusele, 56 miljonit eurot avalik-õiguslikele asutustele ja 150 miljonit eurot erasektorile.

¹⁰ Direktiiv 2008/56/EÜ

¹¹ Direktiiv 2007/2/EÜ, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE).

¹² Direktiiv 2003/4/EÜ

¹³ Direktiiv 2003/98/EÜ.

Avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise direktiivi¹⁴ läbivaatamise käigus andsid geograafilise ja meteoroloogilise teabe sektori kasutajad märku kõrgetest hindadest, geograafilise ja meteoroloogilise sektori kasutajad piiravatest litsentseerimistingimustest kui takistustest, mis ei lase avalikku teavet täies mahus taaskasutada. ELi raamprogrammi mereuuringu projektide uutele andmetele ligipääs tuleb kohustuslikus korras tagada üksnes ELi institutsioonidele ja asutustele, kes kavatsevad kasutada neid andmeid keskkonnapoliitika arendamiseks, rakendamiseks ja kontrolliks.

4.2. Kalandusandmete kogumise raamistik

2008. aastal vastu võetud uue andmekogumisraamistikuga¹⁵ kohustatakse liikmesriike koguma, haldama ja esitama kvaliteetseid kalandusandmeid teadusliku nõustamise eesmärgil, peamiselt asjakohaste otsuste vastuvõtmiseks kalandussektoris. Seda tehakse mitmeaastaste riiklike programmide raames, mida kaasrahastab Euroopa Liit. Selle uue andmekogumisraamistikuga kohustatakse liikmesriike võimaldama juurdepääsu neile andmetele kalavarude majandamise nõustamise eesmärgil, teaduslikes väljaannetes avaldamiseks, avaliku arutelu huvides ja sidusrühmade osalemiseks poliitika kujundamisel. Igal muul juhul eeldab andmetele ligipääs, nende koondamine merebasseini tasandil ja koondandmete taaskasutamine kõigi asjaomaste andmeomanike nõusolekut.

4.3. Ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire (GMES) algatus

GMES on ulatuslik programm, mis hõlmab nii maad, atmosfääri kui ka merekeskkonda. Selle eesmärk on osutada keskkonna ja turvalisuse valdkonna teenuseid, keskendudes enamasti satelliitide kaudu andmete hankimisele ja neil andmetel põhinevatele toodetele. GMESi võimalusi mereseire põhiteenuste osutamiseks katsetatakse praegu projekti MyOcean abil. Tooteid on võimalik kasutada mis tahes eesmärgil, sh ärilisel (järgmise etapi teenused), kuid välistatud on „kontrollimatu levitamine (nt ringhäälingu või interneti kaudu ...)”.

4.4. Ühine keskkonnateabe süsteem (SEIS) ja WISE-Marine

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskkonnaagentuuri (EEA) toetusel loodud ühise keskkonnateabe süsteemi (SEIS)¹⁶ eesmärk on ajakohastada ja lihtsustada nende andmete ja teabe kättesaadavust, vahetamist ja kasutamist, mida on vaja selleks, et välja töötada ja rakendada keskkonnapoliitika, mille kohaselt praegused enamasti tsentraliseeritud aruandlussüsteemid vahetatakse järk-järgult välja süsteemidega, mis põhinevad ligipääsetavusel, jagamisel ja koostalitlusvõimel.

¹⁴ Avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamine – Direktiivi 2003/98/EÜ läbivaatamine, Brüssel, 7.5.2009, KOM(2009) 212 (lõplik).

¹⁵ Nõukogu 25. veebruari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 199/2008.

¹⁶ Ühise keskkonnateabesüsteemi (SEIS) väljakujundamine, KOM(2008) 46 (lõplik), Brüssel, 1. veebruar 2008.

WISE-Marine on SEISi merekeskkonna komponent, mille eesmärk on täita merestrateegia raamdirektiivist 2008/56/EÜ tulenevaid aruandekohustuse rakendamise nõudeid ning anda Euroopa üldsusele teavet merestrateegiate rakendamise kohta. Sellest saab Euroopa praeguse veeteabesüsteemi (WISE) laiendus, mis hõlmab rannikulähedased veed ja merekeskkonna.

4.5. Esialgne Euroopa merevaatlus- ja andmevõrk (ur-EMODnet)

Merenduspoliitika ettevalmistava meetme raames rahastatav „ur-EMODnet”¹⁷ on EMODnet’i¹⁸ prototüüp, mis iseenesest peaks olema kasulik merega seotud erialade töötajatele, kuid mis on eelkõige mõeldud süsteemi testimiseks ja tagasiside saamiseks. Teemaatilised rühmad¹⁹ koondavad eri allikate olemasolevaid andmeid, mõõdavad nende kvaliteeti, tagavad, et andmed on täielikud ja neil on tunnused (metaandmed) nagu aeg ja mõõtmiskoht, ning teevad need kättesaadavaks teemaatiliste portaalide kaudu. Paljud analüüsid ja tehnoloogiad, mida need rühmad kasutavad, on välja töötatud ELi uurimisprogrammide raames²⁰. Seni koondatud teemad on kokku võetud 1. tabelis. Nende koostalitlusvõimet on suurendatud identsete standarditega ja iga kuue kuu tagant toimuvate koordineerimiskoosolekutega. Andmekihid, mis on loodud ur-EMODnet’i abil, on piiranguteta kättesaadavad. Tulemuste esialgne hindamine kavatakse läbi viia 2011. aastal ja lõpphindamine 2013. aastal, selle põhjal võetakse edasised meetmed.

Praegune ur-EMODnet ei suuda siiski hankida piisavat teavet täielikuks hindamiseks 2013. aastal. Valim on liiga väike. Vaadeldavate parameetrite ja merebasseinide arv on väiksem kui oleks vaja mere ja merendusega seotud üldsuse vajaduste rahuldamiseks. Liigitustäpsus ei ole piisav. Oleks liiga suur hüpe ja liiga riskantne samm minna ettevalmistavatel meetmetel põhinevalt ur-EMODnet’ilt otse üle täielikule EMODneti süsteemile sellises mahus, mis on praeguse hinnangu kohaselt vajalik²¹. Integreeritud merenduspoliitika edasiarendamise rahastamiseks ajavahemikul 2011–2013 tehakse ettepanek vastu võtta määrus. EMODnet’i täiustamine on üks neist meetmetest, mida kõnealuse määruse raames rahastatakse.

4.6. EL ja riiklikud bürood

Lisaks Euroopa Keskkonnaagentuuri meetmetele on Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur ja Euroopa Meresõiduohutuse Amet volitatud abistama Euroopa Komisjoni ja liikmesriike asjakohaste ELi õigusaktide

¹⁷ Rahastamismehhanism, mis on välja töötatud selleks, et ette valmistada ettepanekuid tulevaste meetmete vastuvõtmiseks.

¹⁸ Euroopa merevaatlus- ja andmevõrk

¹⁹ Teemaatilised rühmad on laborite konsortsiumid, mis on võtnud vastutuse teatavat tüüpi andmete koondamise eest ja teevad need andmed kättesaadavaks ühtsete portaalide kaudu. Praegu on neid rühmi neli: hüdrograafia/batümeetria, geoloogia, bioloogia ja keemia (vt 1. tabel). Üks rühm füüsikaliste andmete jaoks on loomisel.

²⁰ Otsus 1982/2006/EÜ teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi kohta on viimane programmide hulgas, millega rahastatakse mereandmete tootmist ja kasutamist.

²¹ EMODnet süsteemi mõjuhindang.

kohaldamisel. Nad koguvad oma töö käigus asjakohaseid andmeid,²² mille võiks olla laiem kasutusala muude eesmärkide jaoks. Asjakohaste konfidentsiaalsusnõuete järgimise korral oleks võimalik neid andmeid sobival koondatud kujul ka laiemalt levitada.

Suur hulk liikmesriikide ametiasutusi juba tegeleb andmete kogumisega.

4.7. Rannikualade andmed

Rannikualade ametiasutustel on vaja koguda, kasutada ja jagada teavet, et toetada otsuste tegemist ja avalikkuse kaasamist. Rannikuala teabesüsteemide raamistik on esitatud ELi rannikualade integreeritud haldamise soovitus²³.

Eurostat on rannikualasid määratlenud kui standardseid statistilisi piirkondi (NUTS²⁴ 3. tasand), mille elanikkonnast vähemalt 50 % elab kuni 50 km kaugusel rannikust²⁵. Nende hulgas on 446 piirkonda, millest 372 asub rannikul. Enamiku kõnealuste piirkondade sotsiaal-majanduslikud parameetrid nagu rahvaarvu näitajad või SKT on Eurostati veebilehel vabalt saadaval. Mõne riigi nagu Poola, Rootsi, Ühendkuningriigi vastavad piirkonnad on nii suured, et hõlmavad ka kaugel sisemaal elavat elanikkonda, seetõttu ei saa välja tuua erilisi tunnuseid, mis iseloomustavad rannikukogukondi. Üksikasjalikumate andmete kogumise katsed ei ole õnnestunud mõnede riiklike statistikaametite kehtestatud takistavate tasude tõttu, kuna mõnedel riiklikel statistikaametitel ei ole süstemaatilist andmetaotluste läbivaatamise korda ja sellepärast ei saa nad konfidentsiaalsusnõuete tõttu andmeid esitada piirkondade kohta, kus on teatavas sektoris ainult üks või kaks ettevõtet.

Majandusandmeid – sissetulek, kulud, tööhõive – kalanduse, vesiviljeluse ja kalatöötlemise kohta kogutakse samuti andmekogumisraamistiku osana. Euroopa kalalaevastiku majandusandmed võetakse iga-aastases majandusaruandes²⁶ kokku riiklikul tasandil ning järjest rohkem merebasseini tasandil²⁷.

Suur hulk piirkondlikke ametiasutusi ehitab praegu rannikualade teabesüsteeme, et juhtida ja kavandada meetmeid. INSPIRE direktiivi ja erinevate Interregi²⁸ projektide tulemusena on kõnealused süsteemid hakanud teataval määral koos toimima.

²² Näiteks õlireostuse, laevaliikluse ja kalapüügi kohta.

²³ 2002/413/EÜ.

²⁴ Statistiliste piirkondade kirjeldust vaata http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/basicnuts_regions_en.html

²⁵ Hamburg lisati nimekirja, ehkki ei vasta nimetatud tingimustele.

²⁶ Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF). 2009. aasta majandusaruanne Euroopa kalalaevastiku kohta, 24 069 eurot, –ISBN 978-92-79-13867-6.

²⁷ Merebassein on meri, kus toimub kalapüük. See ei ole alati see, mille kaldal kala lossitakse või kus asub asjaomaste laevade kodusadam.

²⁸ Ühenduse algatus, mille eesmärk on stimuleerida piirkondadevahelist koostööd Euroopa Liidus. See algas 1989. aastal ning seda rahastatakse Euroopa Regionaalarengu (ERDF) fondist.

Tabel 1. ELi algatuste panus mereandmete infrastruktuuri uurimisprojektidesse, riiklikud algatused ei ole hõlmatud. Samuti ei ole hõlmatud „kohustused”, nagu INSPIRE. Tabel hõlmab üksnes „vajalikke meetmeid”, mida osaliselt rahastatakse ELi eelarvest.

Parameetrid	Kogumine	Koondamine	Rakendamine
Batümeetia		ur-EMODnet	WISE-Marine
Geoloogiavaldkond		ur-EMODnet	
Füüsika	GMES (kosmos)	GMES (v.a kalda lähedal), ur-EMODnet ²⁹	GMES
Kalandus (sh kalamajandus)	Andmekogumisraami stik ¹⁵	Teadusuuringute Ühiskeskus (ja muud kasutajad)	ICES ³⁰ , STECF ³¹ , GFCM ³² ,
Keemia		ur-EMODnet	WISE-Marine
Bioloogia		ur-EMODnet, GMES ³³	WISE-Marine
Inimtegevus (muu kui kalandus) ³⁴		ur-EMODnet ³⁷	WISE-Marine
Rannikualade andmed		Eurostat	

4.8. Olemasolevate vahendite täiustamise ettepanekud

Et täiustada eespool esitatud vahendite ja meetmete tõhusust, teeb komisjon järgmised ettepanekud.

- Komisjon võtab vajalikud meetmed, et tagada ELi toetatavate piirkondlike arenguprogrammide ning mere- ja merendusuringute andmete parem kättesaadavus taaskasutamiseks.
- Komisjon uurib oma järelmeetmetes ELi soovitusel rannikualade integreeritud majandamiseks,³⁵ milliseid edasisi meetmeid on vaja võtta rannikualade teabesüsteemide edendamiseks.
- GMESi mereteenuste näitlikku esitamist toetatakse seitsmenda raamprogrammi kosmoseteema raames kuni aastani 2014. Kaalutakse võimalikke järelmeetmeid.

²⁹ Ei hõlma mõõtmisi kosmosest, seega GMES ei varusta andmetega ur-EMODnetti.

³⁰ Rahvusvaheline Mereuurimise Nõukogu.

³¹ Nõukogu määruse (EÜ) nr 2371/2002 artikli 33 alusel loodud kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee.

³² Vahemere üldine kalanduskomisjon.

³³ Klorofüllü mõõtmised kosmosest fütoplanktoni asemel.

³⁴ Avamereenergeetika, mereteed, kruusa kaevandamine jne.

³⁵ PEGASO projektiga, mida toetatakse seitsmendast raamprogrammist, uuritakse vastavaid võimalusi.

- Komisjon hoolitseb lähiajal selle eest, et liikmesriigid jõustavad täielikult uued kalandusandmetele ligipääsu käsitlevad eeskirjad. Keskpikas ja pikas perspektiivis uuritakse, kuidas laiendada andmetele ligipääsu ulatust.
- Ressursside kasutamise optimeerimiseks ühendatakse merestrateegia raamdirektiivi rakendamise käigus WISE-Marine ja EMODnet. WISE-Marine peaks kava kohaselt valmis saama 2012. aasta keskel ning hakkab koguma ja visualiseerima liikmesriikide andmeid merekeskkonna ja inimtegevuse kohta. Samuti kui EMODnet tugineb WISE-Marine olemasolevale aruandlussüsteemile WISE, mida liikmesriigid juba kasutavad, et edastada oma hinnanguid veepoliitika raamdirektiivi kohaselt.
- Komisjon kavatseb käivitada uusi meetmepakette, et parandada andmetega kaetust, koondatud parameetrite täpsust ja ulatust^{36,37}.
- Komisjon tagab, et tema asutused edastavad andmeid regulaarselt.
- Samuti julgustab komisjon liikmesriike edastama andmeid, mis on kogutud konkreetsel eesmärgil, vajaduse korral koondades need ajas ja ruumis.
- Eurostat uurib rahvastikku ja piirkonda käsitlevaid üksikasjalikke parameetreid, et statistika jaoks paremini parametrizeerida rannikuala mõju territoriaalsetes piirkondades.

Seega edenevad Euroopa mereandmete süsteemi puuduste likvideerimise algatused mitut teed pidi. Nende algatuste peamised eesmärgid on sarnased, kuid mitte identsed. Sünergia loomiseks erinevate arengute vahel on vajalik edasine tegevus.

Komisjon võtab vajalikud meetmed kõnealuste algatuste ühendamiseks, et tagada mereandmete sujuv ja tõrgeteta edastamine ja samal ajal vältida liiasust andmekogumisel. Töö hõlmab järgmist:

- tagada ühtsed standardid³⁸;
- viia andmepoliitika järk-järgult vastavusse. Ülim eesmärk on pakkuda ilma kasutuspiiranguteta vaba ligipääsu andmetele;

³⁶ Näiteks laiendada geoloogilist kaarti, hõlmates ka Vahemere ja Pürenee poolsaare äärse Atlandi ookeani ranniku, suurendada batümeetriliste mõõtmiste täpsust veerandilt minutilt vähemalt kümnendikminutini, edaspidi hõlmata ka pestüsiidid.

³⁷ Rahastatakse integreeritud merepoliitikat käsitleva kavandatava finantsmääruse kaudu.

³⁸ Kaasa arvatud nomenklatuur, formaadid ja ühikud. See tagab, et eri algatuste andmevoogusid saab võrrelda ja koondada. INSPIRE loob selleks põhiraamistikku. INSPIRE ise vastab täielikult rahvusvahelistele standarditele.

- tagada, et andmed, mis on koondatud selliste algatustega nagu EMODnet või andmekogumisraamistik, oleksid kooskõlas merestrateegia raamdirektiivis sätestatud nõuetega;
- konkreetne ur-EMODnet meede aastal 2010,³⁷ et koguda kohapeal andmeid GMESi sisendiks, et valideerida GMESi modelleerimistulemused ja hõlmata rannikulähedased veed,³⁹ mida GMES veel ei hõlma;
- hinnata ajavahemikus 2012–2013, kui ur-EMODnet'i ja GMESi prototüübi mereseire põhiteenuste tulemused on kättesaadavad, puudujääke seirevõrgustikus;
- alustada dialoogi partnerriikidega ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, tagamaks, et ELi pingutused aitaksid kaasa ülemaailmse koostalitlusvõimelise merealaste teadmiste süsteemi loomisele.

5. TOIMIVA MEREANDMETE STRUKTUURI VÄLJAKUJUNDAMINE

Eespool märgitud vahendid ja meetmed on küll kasulikud, kuid merealaste teadmiste integreerimiseks on vaja otsustavamalt sammu. Liikmesriikide piire ületavate ühtsete mereandmete kogu vajab toimivat eesmärgistatud struktuuri. Selle lõplik kuju sõltub niisugustes projektides ja algatustes nagu ur-EMODnet ja MyOcean saadud kogemustest. Igatahes on juba praegu õige aeg pöörata tähelepanu mõnele elemendile, mis tuleks kaasata.

1. Praegu kogutakse Euroopas mereandmeid konkreetse eesmärgiga, näiteks meresõiduohutuse või kalamajanduse tarbeks, kuid eesmärk on liikuda edasi sellise paradigma poole, kus algusest peale nähakse ette mitmeotstarbeline kasutamine.
2. Andmeid tuleks hallata allikatele võimalikult lähedal. Andmed peaksid olema akrediteeritud andmekeskustes nõuetekohase valve all. Igasugune andmetöötlus, mis hõlmab andmekaitse direktiivis⁴⁰ määratletud isikuandmeid, peab olema kooskõlas nimetatud direktiivi sätetega.
3. Euroopa mereandmete tõhus infrastruktuur peaks hõlmama mitut temaatilist koosterühma,⁴¹ keda on volitatud andmeid koondama. Temaatiline koosterühm on organisatsioonide liit, kes koondab teatava

³⁹ Rannikulähedased veed on teaduslik termin, mida kasutatakse nende vete määratlemiseks, kus madala vee, keerulise rannikutopograafia ning tõusu- ja mõõnahoovuste tõttu on vaja palju üksikasjalikumalt lähenemisviisi, kui on praegu GMES mereseire põhiteenustega ette nähtud.

⁴⁰ Direktiiv 95/46/EÜ.

⁴¹ See hõlmab 1) ligipääsu kõigile töötlemata vaatlusandmetele, mida hoitakse teatavat liiki andmekeskustes, 2) andmekihtide koostamist ja levitamist, näidates ära vaatluse sageduse, andmete kvaliteedi, 3) sujuvaid andmekihite (ruudustik või polügoon) tervete merebasseinide kohta.

konkreetsed teema andmed, nt geoloogilised kihid või keemilised saasteained.

4. Selleks et saavutada merevaatlussüsteemide jätkusuutlik toimimine ja identifitseerida kriitilised puudused neis süsteemides, läheb vaja integreeritud vaatepunkti merebasseini tasandil. Abi oodatakse olemasolevatelt struktuuridelt, kellel on volitused tegutseda merebasseini tasandil, nt piirkondlikud merekonventsioonid,⁴² piirkondlikud kalanduse nõuandekomisjonid ja EUROGOOS⁴³.
5. Üksikutel juhtudel võib olla asjakohane, et ELi toetus mere- ja vaatlusandmete infrastruktuurile hõlmab peale andmete koondamise ka nende analüüsi ja rakendamise, näiteks toetus merekeskkonna seisundi indikaatorite väljatöötamiseks.
6. Teadmiste struktuuri loomiseks on vaja otsustusprotsessi, mille kohaselt otsustada, milliseid andmeid koguda ja kuidas need kokku panna. Selleks on vaja ka sekretariaati, kes kogu protsessi haldaks.

Sellise infrastruktuuri loomise eesmärgil teeb komisjon järgmise ettepaneku.

- *Teadmiste eest ei pea vastutama valitsus üksinda. Euroopa ettevõtjad peavad eraldama piisavalt ressursse teadmiste piisavaks kaitsmiseks ja kui neil ei ole enam kaubanduslikku väärtust, tagama nende laiemal levitamise.*
- *Komisjon soodustab riiklike andmekeskuste omavahelist suhtlemist, organiseerides regulaarseid arutelusid komisjoni merevaatlus- ja andmerühmadega ja merealaseid internetifoorumeid, et edendada andmete haldamise ja levitamise parimaid tavasid.*
- *Et tagada integreeritud arusaam seirevajadustest, uurib komisjon, kuidas võiks tööle hakata merebasseini kontrollpunkt,⁴⁴ luues selleks aastatel 2011–2013 katseprojekte³⁷.*
- *Komisjon jätkab liikmesriikidelt, merebasseinide kontrollpunktidest ja oma ekspertidelt saadud nõuannete põhjal prioriteetide määramist andmete koondamiseks ur-EMODnet'is, kuid töötab ajavahemikul 2011–2013 välja ettepaneku alalisemaks juhtimiseks.*

⁴² OSPAR, HELCOM, Barcelona konventsioon, Bukaresti konventsioon.

⁴³ EuroGOOS on riiklike agentuuride ja uurimisorganisatsioonide ühendus, mis tegeleb Euroopa tasandil praktiseeritava okeanograafiaga.

⁴⁴ Kontrollpunktid kontrollivad iseseisvalt iga temaatilise rühma andmekihte, tagavad eri rühmade andmete sobivuse ning määratlevad kohalike sidusrühmadega suhtlemise põhjal prioriteetid edasisteks vaatlusteks. Need kontrollpunktid peaksid tegutsema kõigi asjaomase merebasseini mereandmete kasutajate huvides ja hõlmama kõiki ELi algatusi, mis tegelevad mereandmetega: EMODnet, GMES, andmekogumisraamistik jne.

- *Komisjon loob sekretariaadi prototüübi,³⁷ kelle ülesanne on hallata ur-EMODnet'i protsessi: valmistada ette koosolekuid, hinnata temaatiliste koosterühmade ja merebasseini kontaktpunktide töö tulemusi, tagada, et peetakse kinni tähtaegadest ja valmistada ette tegevuse aastaaruanne.*

6. PROTSESSI JUHTIMINE

Mereandmete kogumise, koondamise ja rakendamise valdkonnas tegutsev sõltumatu eksperdirühm kontrollib, et mere- ja merevaatlusandmed oleksid paremini kättesaadavad. Kõnealuse rühma toetus on aidanud komisjonil valida temaatilisi prioriteete ja töömeetodeid. See rühm abistab ka ametlikus vahehindamises, mis algab 2011. aastal, aruanne esitatakse 2012. aasta alguses. Vahehindamine hõlmab kvantitatiivseid indikaatoreid, millega mõõdetakse, kuidas teadlased, ametiasutused ja ettevõtjad on kasutusele võtnud ur-EMODnet'i andmeid. Selles antakse hinnang käesolevas teatises esitatud eesmärkide täitmisel saavutatud edu kohta.

Komisjon asutab ka liikmesriikide eksperdirühma, et tagada liikmesriikides käiva töö ühtsus.

7. AJAKAVA

Käesolevas teatises esitatud ettepanekutega kirjeldatakse meetmeid, mis komisjon peab võtma ajavahemikul 2011–2013. Nimetatud ajavahemiku lõpus tehakse uus mõjuhinnang, mille alusel võetakse edaspidised meetmed. Komisjon palub esitada arvamusi käesoleva kava kohta.